

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

שופטים

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ט
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה
שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לעילוי נשמת

מרת דאברושע ע"ה

בת הרה"ח הת' ר' מנחם מענדל
ומרת לאה ע"ה

נקטפה בדמי ימיה ח' אלול, ה'תשל"א

ת' נ' צ' ב' ה'

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

שופטים

– ועפ"ז ישנו גם מענה על השאלה ששואלים על כך שמדברים לאחרונה שהגאולה באה תיכף ומיד ממש – לכאורה: כיצד זה יכול לעבור ולהצליח בצורה חלקה כל כך; כיצד יגיבו בני הבית על זה, ומה יאמר העולם על כך?! והמענה הוא, שאילו עניני הגאולה היו חידוש, אולי הי' מקום לשאלה; אבל היות והגאולה אינה חידוש דבר, אלא כל עניני הגאולה התחילו כבר ("כבתחלה") וכבר נמשכו ונתקבלו בעולם הזה הגשמי התחתון שאין תחתון למטה ממנו (בבחי "ויועצך כבתחלה") – לא יהי' פלא כאשר הגאולה באה תיכף ומיד ממש!

מציינת שם, ש"המתנבא מה שלא שמע כגון צדקיה בן כנענה", ולא מציינת כדוגמא לסוג זה את חנניה, מפני שצדקיה הוא לפני חנניה). בכך מבאר מהרש"א את לשון הפסוק "לא שלחך ה' ואתה הבטחת את העם הזה על שקר",⁷ שהמלים "לא שלחך ה'" מתייחסות לנבואתו "שברתי את עול מלך בבל", אשר היתה אמנם אמת, אך "לא שלחך ה'" – "מתנבא מה שלא נאמר לו", ואילו המלים "ואתה הבטחת את העם הזה על שקר" מתייחסות להבטחתו "בעוד שנתים ימים..."⁸, אשר היתה שקר – "מתנבא מה שלא שמע".

ב. מיתה בידי אדם או בידי שמים?

לפי זה מובן, לכאורה, הנאמר בהמשך הפסוק "לכן כה אמר ה' הנני משלחך... השנה אתה מת"⁸, והרי המלה "לכן" מתייחסת לשני החטאים המפורטים לפני כן: "לא שלחך ה'" ו"ואתה הבטחת... על שקר", אשר עליהם מגיעה מיתה בידי אדם –

וחנניה נענש בעונש מוות לא כ"מיתה בידי שמים", שהרי על החטאים המוזכרים אין מגיעה מיתה בידי שמים אלא מיתה בידי אדם, וקשה לומר שהוא עבר לפני כן⁹ עבירה אחרת שמגיעה עליה מיתה בידי שמים, שהרי אם כך¹⁰ היה הדבר מוזכר במקום כלשהו, אלא זהו עונש על שתי העבירות שהוזכרו לעיל, שעליהן מגיעה מיתה בידי אדם, אך כיון שבית דין לא דן אותו (אם משום שלא

א. "אך הנביא אשר יזיד... את אשר לא צויתיו"

על הפסוק! "אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי את אשר לא צויתיו לדבר, ואשר ידבר בשם אלקים אחרים..."¹, נאמר בגמרא²: "אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי – זה המתנבא מה שלא שמע, ואשר לא צויתיו – הא לחבירו צויתיו, זה המתנבא מה שלא נאמר לו, ואשר ידבר בשם אלקים אחרים – זה המתנבא בשם עבודה זרה". מכך לומדים, שכל שלשת הסוגים של נביאי השקר – "מיתתן בידי אדם", כנאמר בסוף הפסוק "ומת הנביא ההוא", והכוונה היא למיתת חנק – בידי אדם.

לאחר מכן אומרת הגמרא³: "המתנבא מה שלא נאמר לו – כגון חנניה בן עזור..."⁴. ומוסבר בגמרא, שאת ה"נבואה" שאמר חנניה "כה אמר ה'... שברתי את עול מלך בבל"⁴, הוא למד בקל-חומר מנבואת ירמיהו "כה אמר ה' צבאות הנני שובר את קשת עילים"⁵. וכיון שהוא למד זאת מנבואה שנאמרה לירמיהו, הרי זוהי כנבואה ש"נאמרה לחבירו", ולכן הוא מוגדר כ"מתנבא מה שלא נאמר לו".

מהרש"א מסביר, שחנניה בן עזור לא היה רק "מתנבא מה שלא נאמר לו", אלא גם "מתנבא מה שלא שמע". כי בנוסף למלים "שברתי את עול מלך בבל" הוא הוסיף לנבואתו דבר שהקדוש-ברוך-הוא כלל לא אמרו – "בעוד שנתים ימים"⁶. (והגמרא

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית! האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind> יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

(1) פרשתנו יח, כ.
(2) סנה' פט, א. וראה ספרי (כאן פסוק יט) ורש"י (כאן פסוק כ). רמב"ם הל' ע"ז פ"ה הל' ו-ח.
(3) סנה' שם. וראה גם ספרי כאן.
(4) ירמ' כח, ב.
(5) שם מט, לה.
(6) שם כח, ג.

(7) שם, טו.
(8) שם, טז.
(9) ועכ"פ לפי הקס"ד דסנה' פא, א.
(10) ובפרט שנאמר בכתוב "לכן", ככפנים.

ברכותיו אצל נשיא דורנו – הרי „אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו' אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה ואמר אם נתן אות אליו תשמעון“, עי"ז ש„יאמר דברים העתידים להיות בעולם ויאמנו דבריו“²¹ (כפי שראו זאת אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר),

ויתירה מזו: „נביא שהעיד לו נביא אחר שהוא נביא – כפי שהוא בנוגע לנשיא דורנו, ונמשך בדור שלאחריו ע"י תלמידיו כו' – הרי הוא בחזקת נביא ואין זה השני צריך חקירה“²²; וצריכים לציית לו תיכף ומיד עוד „קודם שיעשה אות“, ו„אסור לחשוב אחריו ולהרהר בנבואתו שמא אינו אמת ואסור לנסותו יותר מדי כו' שנאמר²³ לא תנסו את ה' אלקיכם כאשר נסיתם במסה כו' אלא מאחר שנודע שזה נביא יאמינו וידעו כי ה' בקרבם ולא יהרהרו ולא יחשבו אחריו כו'“²², כיון שמאמינים בדברי הנביא, לא משום שאלו דבריו של הנביא, אלא משום שאלו דברי הקב"ה ע"י נביא זה!

... ישנה ההוראה כנ"ל, שצריכים לפרסם לכל אנשי הדור, שזכינו שהקב"ה בחר ומינה בעל-בחירה, שמצד עצמו הוא שלא בערך נעלה מאנשי הדור, שיהי' ה"שופטיך" ו"יועציק" ונביא הדור, שיורה הוראות ויתן עצות בנוגע לעבודת כל בני וכל האנשים דדור זה, בכל עניני תורה ומצוות, ובנוגע לחיי והנהגת היום יום הכללית, גם ב"בכל דרכיך (דעהו)" ו"כל מעשיך (יהיו לשם שמים)"²⁴,

עד – הנבואה העיקרית – הנבואה²⁵ ש"לאלתר לגאולה" ותיכף ומיד ממש „הנה זה (משיח) בא“²⁶.

... וע"י הקבלה וקיום ההוראות ד"שופטיך" ו"יועציק" שבדורנו – נעשה עי"ז גופא מעין והתחלת קיום התפלה²⁷ „השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה" בגאולה האמיתית והשלימה, במכ"ש מ"סוף מעשה במחשבה תחלה"²⁸, עאכו"כ שזה כבר גם בדיבור („ניב שפתיים“, ענין הנבואה), כנהוג לאחרונה לבטא את הדברים בדיבור, כולל ובמיוחד – שהנה הנה באה הגאולה.

היתה אז סנהדרין, או משום ש"רבים מרשעי ישראל עזרו לו"¹¹, הגיעה מיתתו מלמעלה¹², כנאמר בגמרא¹³, על זמנו¹⁴, ש"דין ד' מיתות לא בטלו".

אך אדמו"ר הזקן אומר בתניא¹⁵: „ובמיתה בידי שמים מת ממש קודם ששים שנה¹⁶ כחנניה בן עזור הנביא בירמיהו“. ואין מובן: מנין מסיק אדמו"ר הזקן שחנניה בן עזור נענש במיתה בידי שמים, בשונה מהנראה בפשטות, שהוא היה חייב מיתת בית דין, ומת מפני "דין ד' מיתות"?

ג. חבריה דמיכה ועדו הנביא

יותר מכך יש להבין: בהמשך אותה סוגיה¹⁷ נאמר "ושלשה מיתתן בידי שמים... הכובש את נבואתו, והמוותר על דברי נביא, ונביא שעבר על דברי עצמו". והגמרא¹⁸ אומרת "והמוותר על דברי נביא, כגון חבריה דמיכה... ונביא שעבר על דברי עצמו, כגון עדו הנביא".

ואין מובן: אף אם יש לאדמו"ר הזקן הוכחה לכך שחנניה מת בידי שמים – מדוע הוא צריך להוכיח זאת מחנניה בן עזור, אשר בפשטות

נראה, שאצלו חל "דין ד' מיתות" – והרי יכול היה להוכיח זאת מחבריה דמיכה ומעדו הנביא, אשר לגביהם נאמר במפורש שהיו חייבים מיתה בידי שמים, ובתנ"ך¹⁹ מסופר כיצד התרחש העונש?

ד. דיוקים בלשונו של אדמו"ר

הזקן

את כל השאלות הללו מיישב אדמו"ר הזקן בלשונו המדויקת:

בהביאו הוכחה מחנניה בן עזור ש"במיתה בידי שמים מת ממש"²⁰, אין הוא מסתפק במלים "כחנניה בן עזור" בלבד, אלא הוא מוסיף את שתי המלים "הנביא" ו"בירמיהו". ונדרש הסבר:

(א) בתנ"ך מסופר רק על אדם אחד בשם חנניה בן עזור. ומדוע צריך אדמו"ר הזקן להוסיף את הסימן "הנביא"?

שאלה זו אף קשה יותר: לגבי תואר "נביא" שבו מכנה התורה את חנניה בן עזור²¹, יש שני פירושים: (א) מפני היותו לפני כן נביא אמת²². (ב) בתואר "נביא" מתכוונת התורה לנביא שקר²³.

(19) מ"א כ, לו. יג, כא-כד.

(20) החדוש שב"מת ממש" – ומה שהווקח להביא הוכחה לזה*

– וכן לפני זה בנוגע לכתר "מת ממש" – י"ל, כי ישנו כתר שהוא רק בנוגע להנפש ו"אין להם כתר בגופם אלא לפעמים שיחיו ויגיעו לימים רבים וגם עד זקנה ושיבה" (רמב"ן ס"פ אחרי); וכש"כ שכב"ל במיתה בידי שמים – דקיל מכת, ולכן מדייק אדה"ו "מת ממש" (כי ס"ל דלא כהרמב"ן**). או – שמדבר כאן בסוג הא' והג' שברמב"ן שם (אבל ל"מ כלל באגה"ת שיש חילוק בכריתות בזה), וכחנני' כו' – בנוגע למיתה ביד"ש, וכש"כ בנוגע לכתר – דחמירא מיני'.

(21) ירמ' כח, א. ה. ועוד.

(22) ירוש' סנה' פ"א ה"ה.

(23) תרגום ורד"ק לירמ' שם.

(* אין לומר שהווכחתו היא על "מת כו' קודם ששים שנה" – כי בכלל לא נתפרש בן כמה שנים חי' חנני' (במיתתו). (** וראה גם לקו"ש חכ"ב ע' 308.

(11) חדא"ג: מהרש"א לסנה' (פט) שם. וראה לקמן הערה 29.

(12) ומה שנאמר בו "זימת" סתם, אף שצ"ל מעין מיתה בידי אדם (חנק) שנתחייב בה (וביותר יקשה לדעת ר"ש דאין חנק הקלה במיתות (סנה' עט, ב)) – אפשר שזכות תולה לו" – כתירוץ התוס' כתובות ל, ריש ע"ב. סנה' לו, ב (ומכיוון שמקודם נביא אמת הי' – מסתבר שהי' לו זכות). וגם אפשר שמת בסרוגכי שבאה במקום חנק (ראה כתובות וסנה' שם).

(13) כתובות, ה"ל מת קודם חמשים שנה – כ"ה באגה"ת

(14) ועד"ז בזמן שהיו סנהדרין אלא שמצד סיבה לא דנו אותו (ראה תוס' סנה' שם).

(15) אגרת התשובה פ"ד.

(16) ובכרת, ה"ל מת קודם חמשים שנה – כ"ה באגה"ת שם. והוא כשיטת הירוש' ביכורים רפ"ב, כפ"ה התוס' (שבת כה, א ד"ה כרת. יבמות ב, א ד"ה אשת). וראה לקו"ש (המתורגם) ח"ה ע' 136 הערה 21.

(17) סנה' פט, א. וראה גם ספרי ורש"י שבהערה 2.

רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ט ה"ב וג'.

(18) סנה' שם, סע"א ואילך. וראה גם ספרי שם.

לכאורה יש לומר, שבמלה "הנביא" שמציין אדמו"ר הזקן בקשר למיתת חנניה בן עזור, אין הכוונה למשמעות של "נביא אמת", שהרי הגורם ל"וימת חנניה" איננו היותו לפני כן נביא אמת, אלא להיפך, אמירת נבואת שקר על ידו, אלא, שבתואר "חנניה הנביא" הכוונה היא למשמעות של נביא שקר.

אך גם לפי הסבר זה אין, לכאורה, מקום למלה "הנביא" כאן, כי לפי שיטת אדמו"ר הזקן, שחנניה מת בידי שמים, יש לומר, לכאורה, שהוא מת בגלל ענין אחר, ולא עקב היותו "נביא" שקר, שהרי נביא שקר חייב מיתה בידי אדם, ולא מיתה בידי שמים!

(ב) כבר הוזכר פעמים רבות, שאדמו"ר הזקן אינו מציין מקור לדבריו, אלא כאשר הענין שהוא מצטט כתוב (בהבדלים) גם במקומות נוספים, או כאשר על ידי ציון המקור נוסף הסבר לענין, כגון המקור "ביואל" או "בישעיהו"²⁴.

יש להבין: הסיפור על חנניה בן עזור מופיע בתנ"ך פעם אחת בלבד, ומדוע מציין אדמו"ר הזקן את מקורו "בירמיהו"?

ה. "ולפעמים... נפרעין לאלתר"

יותר מכך מפליא:

לאחר שאדמו"ר הזקן אומר "כשעבר עבירה שחייבים עליה כרת היה מת ממש קודם חמישים שנה, ומיתה בידי שמים מת ממש קודם ששים שנה כחנניה בן עזור הנביא בירמיהו" – אף לפני שהוא מסיים את שאלתו "והרי נמצאו בכל דור כמה וכמה חייבי כריתות ומיתות והאריכו ימיהם ושנותיהם בנעימים"²⁵ – הוא מוסיף,

24) אגה"ת פ"א וב'. וראה הביאור בזה בלקו"ב בס' התניא ח"ב ע' ע' ואילך (אגה"ת עם ליקוט פירושים כו' קה"ת, תשמ"ז) ע' פז ואילך. וראה גם שם ע' סב ס"א וע' סו ס"ה (ליקוט פירושים שם ע' פא וע' פד) – בנוגע למה שמציין (בפ"א דאגה"ת) לפ' נציבים.

25) הטעם לזה שמוסיף "בנעימים" – ראה לקו"ש שם הערה 26.

בסוגריים: "ולפעמים גם במיתה בידי שמים נפרעין לאלתר, כמו שמצינו בער ואונן".

ובכך אין מובן:

(א) קושייתו "והרי נמצאו בכל דור כמה וכמה חייבי כריתות ומיתות והאריכו ימיהם ושנותיהם..." נובעת מכך שחייבי מיתות הגיעו לגיל ששים ומעלה. קושי זה אינו מתעורר מכך שאין נפרעים מהם לאלתר, שהרי "נפרעין לאלתר" רק "לפעמים".

ומדוע מובא כאן הענין "ולפעמים... נפרעין לאלתר", כאשר הקושי מבוסס רק על הענין של "מת ממש קודם ששים שנה"?

(ב) מהניסוח "גם במיתה בידי שמים נפרעין לאלתר" ברור, שבענין אחד כבר ידוע לפני כן ש"נפרעין לאלתר". ובהמשך לכך הוא מוסיף, שגם במיתה בידי שמים נפרעין לאלתר (לפעמים)²⁶. ולכאורה, היכן מדובר לפני כן^{26*} על ענין שבו "נפרעין לאלתר"?

1. "וימת חנניה" – בידי שמים

ההסבר לכך הוא, שבהוספת המלים "הנביא" ו"בירמיהו", מתכוון אדמו"ר הזקן להוכיח, ש"וימת חנניה" לא היה מפני "דין ד' מיתות (אשר) לא בטלו", אלא היתה זו מיתה בידי שמים, כדלהלן בסעיפים ז' וח'.

ובהוספה "ולפעמים גם במיתה בידי שמים

26) ופשוט שאין לומר שכונתו ב"גם" היא, שלפעמים נפרעין גם לאלתר (ואין מחכים עד שיהי' קרוב לבן ששים) – כי (א) מאי נפקי' כאן?, (ב) לפי' הול"ל "ולפעמים במיתה כו' נפרעין גם לאלתר", וממ"ש "גם במיתה בידי' ש' כו'" מוכרח כנפנים.

26) ואולי יל"פ: 1) גם במיתה ביד' ש' (אף שבאם יחכו אפשר יעשה תשובה ויפטר) – לא רק במיתה בידי אדם (שאין תשובה מועלת).

2) גם במיתה ביד' ש' נפרעין לאזתו (ואפילו הוא קודם נ' שנה – וכמו ער ואונן שמביאם לדוגמא – אף שאינו חייב כרת) – לא רק בכרת. אבל גם עפ"ז קשה – מאי נפקי' כאן.

(* יתרה במיתה ביד' א" – דצ"ל ביוזנו (ומב"ס הל' טנה פ"ב ה"ג).

ובפרט בזמן זה, שע"פ הכרזת והודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו כבר סיימו הכל, וע"פ כל הסימנים אוחזים כבר ברגעים האחרונים לפני הגאולה.

... ישנה השלימות דיפוצו מעינותיך חוצה בכל קצוי תבל, ובאופן המובן בשכל בני אדם, אפילו של זה הנמצא בחוצה שאין חוצה הימנו, וגם – תרגום פנימיות התורה ותורת החסידות בלשון עם ועם [רוסית, וכיו"ב] ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ובאופן דהולך ומוסיף ואור, עד לימים האחרונים – שנדפס גם (ספר התניא, תושב"כ דחסידות¹⁵) ב"ברייל", הכתב עבור "סגי נהור" ר"ל (כמדובר לעיל¹⁶).

וע"פ ההכרזה הנ"ל דכ"ק מו"ח אדמו"ר, שכבר סיימו את כל עניני העבודה, כולל העבודה דרבותינו נשיאינו כ"שופטיך" ו"יועציק" עד היום הזה, ו"אכשור דרי"¹⁷ כפשוטו – מובן, שכבר הגיע הזמן ד"ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציק כבתחלה" בתכלית השלימות (ואין צריכים לשוטרים, כיון שכבר הכל מבורר), לאחר הטעימה וההתחלה בזה ע"י רבותינו נשיאינו¹⁸.

מזה מובן הלימוד לכל או"א בעמדנו בשבת פרשת שופטים בדורנו זה ובפרט בזמן האחרון, הרגעים האחרונים דהגלות – שצריכה להיות עבודה בהתאם מדה כנגד מדה למצב הגאולה:

לפרסם אצל עצמו ואצל כל אלו שאפשר להגיע אליהם – שצריכים לקבל על עצמם ולקחת על עצמם (ביתר חוזק) את ההוראות והעצות ד"שופטיך" ו"יועציק" שבדורנו – "מאן מלכי רבנן"¹⁹ בכלל, ובפרט נשיא דורנו – הבא בהמשך לרבותינו נשיאינו שלפניו – שופט דורנו ויועץ דורנו ונביא דורנו,

וכציווי התורה הנ"ל⁹: "נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודיבר אליהם את כל אשר אצונן", "אלוי תשמעון"²⁰, וכפס"ד הרמב"ם הנ"ל, שאם יש לאחד המעלות והשלימויות שצריכים להיות לנביא והוא מראה אותות ומופתים – כפי שראו ורואים בהמשך קיום

ע"פ המדובר כמה פעמים ובפרט לאחרונה – בנוגע להכרזת והודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו: „לאלתר לתשובה (ובמילא) לאלתר לגאולה“, שכבר סיימו הכל, גם את „צחצוח הכפתורים“², וצריך רק להיות „עמדו³ הכן כולכם“⁴ – וגם את זה כבר סיימו – לקבל פני משיח צדקנו תיכף ומיד ממש – מובן, שאוחרים כבר עתה בזמן של קיום היעוד „ואשיבה⁵ שופטיך גו' ויועציק“, ויתירה מזו: כבתחילה: כבר ישנה ההתחלה בזה, כדלקמן.

... בכל הדורות – גם לפני תחה"מ של משה – נוגע ההלכה לדעת ש„הא-ל מנבא את בני האדם“⁷ (גילוי אלקות בגדרי הנבראים), עד השלימות בזה כפי שהי' אצל משה⁸. ויתירה מזו – בכל דור שייך ש„נביא אקים להם גו' כמוך“⁹, כמבואר ברמב"ם¹⁰ ש„כל נביא שיעמד אחר משה רבינו אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו' אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה כו'“, כלומר, שכל נביא הוא המשך נבואת משה ותורתו (אלא שבגילוי הנבואה ישנם חילוקי דרגות, כמבואר ברמב"ם¹¹). ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ובפרט לאחר ש„תחזור הנבואה לישראל“¹², שהיא „הקדמת משיח“¹² – הנבואה שתהי' אצל משיח צדקנו (ש„נביא¹³ גדול הוא קרוב למשה רבינו“), ואמרו חז"ל¹⁴ ש„גואל ראשון (משה) הוא גואל אחרון“, ובכל דור ודור ישנו אחד הראוי לזה – לכן צריכים לדעת בתור הלכה גם בזמן הזה (עוד קודם הגאולה), שישנה המציאות דגילוי הנבואה (אצל משיח עוד לפני הגאולה), כמעין והתחלת („יועציק כבתחלה“) שלימות גילוי הנבואה לאחר הגאולה. היינו, שאין זה חידוש שיתחדש רק לאחר הגאולה, אלא שההתחלה בזה נפעלת עוד קודם בבחי' „יועציק כבתחלה“, ולכן כותב זאת הרמב"ם בספר ההלכות שלו (ובפרט שהרמב"ם כותב בספרו גם את ההלכות הנוגעות לימות המשיח, גם – ההקדמה לזה).

ע"פ הנ"ל יובן החידוש דדורות האחרונים בכלל ובפרט דדורנו זה

נפרעין לאלתר" הוא מבאר, כיצד נלמדת מ"וימת חנניה" הוכחה לכך שבכל מיתה בידי שמים "מת ממש", כדלהלן בסעיף ט'.

בכך מובן גם מדוע אין אדמו"ר הוקן מביא הוכחה לדבריו מחבריה דמיכה ומעודו הנביא – כי ממייתתם אין הוכחה לגבי כל מיתה בידי שמים, שאף בה "מת ממש", כדלהלן בסעיף י'.

ז. דין ד' מיתות – רק כעבור "שנתים ימים"

נבואתו של חנניה בן עוזר התבררה כנבואת שקר רק שנתים לאחר שנאמרה, כשראו שהנבואה "בעוד שנתים ימים..." אינה מתקיימת,

שהרי נבואתו היתה "לטובה", ו"כל דבר טובה שיגזור הא-ל אפילו על תנאי אינו חוזר"²⁷, וכיון שנבואתו לא התקיימה, התברר ש"הבטחת את העם הזה על שקר".

אך כל עוד לא עברו שנתים אלו, אי אפשר היה לקבוע בודאות שהוא נביא שקר²⁸, ולכן אי אפשר היה לדונו²⁹.

וכיון שבית דין של מטה לא יכול היה לדונו עד כעבור "שנתים ימים", גם "דין ד' מיתות" מלמעלה לא יכול היה להתבצע. כי הענין של "דין ד' מיתות" הוא, שמלמעלה מבצעים את

27 רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ד ה"ד – ע"פ מ"ש בירמ' שם, ד"ט.

28 ספרי ורש"י פרשתנו יח, כא. רמב"ם שם.

29 במהרש"א שם (נעתק לעיל סעיף ב'), שזה שלא דנו אותו למיתה הוא, לפי שכבר בטלו סנה' או לפי שרבים מרשעי ישראל עורו לו. ומהו מוכח, דס"ל שגם קודם שעברו שנתים ימים ידעו שהוא נביא שקר. אבל לפענ"ד מ"ש בספרי ורש"י (נסמנו בהערה הקודמת) "עתידין אתם לומר כו'", מוכח דס"ל כפננים.

וע"פ מ"ש לקמן ס"ח שמה שלא ידעו מקודם שהוא נביא שקר הוא, לפי שלפנ"ו הי' נביא אמת – אפשר שפירוש המהרש"א הוא אליבי' דהתרגום (הובא לעיל סעיף ד') שסובר שכונת הכתוב ב"הנביא" היא נביא שקר. אבל לפ"ז צ"ע מה שמפרש בפשיטות אליבי' דהתרגום – ולא כבירוש' וספרי.

מה שצריך לקבוע בית דין שלמטה, ולכן לא ייתכן שיענישו מלמעלה בדין ד' מיתות, כאשר בית דין של מטה לא יכול היה לדונו.

כי בפשטות מסתבר, שכאשר גלוי כלפי שמים שלמטה אף פעם לא יתברר הדין, ובית דין של מטה לא יוכל אף פעם לדונו, הרי דין זה של אדם זה מוגדר כמקרה שבו "בטלו סנהדרין", ואז מענישים אותו מלמעלה בלי להתחשב בכך שדינו לא התברר בבית דין שלמטה³⁰. אך כאשר כלפי שמיא גליא שדינו יתברר מאוחר יותר למטה, הרי כל זמן שבית דין של מטה אינו יכול לדונו – אין מענישים אותו גם מלמעלה.

לכך מתכוון אדמו"ר הוקן בצינו את המקור "בירמיהו": בירמיהו³¹ נאמר "וימת חנניה הנביא בשנה ההיא", לפני שחלפו "שנתים ימים". מכך מובן, שהוא לא מת בדין ד' מיתות שהוא במקום מיתת בית דין, אלא מיתה בידי שמים^{31*}.

ח. חנניה היה בתחילה נביא אמת

אך אפשר לשאול:

ירמיהו היה ידוע כנביא אמת. וכיון שירמיהו אמר בנבואה ש"לא שלחך ה'... כי סרה דברת..."³², הרי ידעו מיד, אף לפני שחלפו שנתים, שחנניה הוא נביא שקר. ואם כך, אפשר היה לדונו מיד למיתה?

על כך משיב אדמו"ר הוקן בהוסיפו "כחנניה בן עוזר הנביא", ללא הסבר נוסף על כך, אשר ברוב המקרים של המקרים הכוונה היא לנביא אמת אפילו בלשון התורה, ועל-אחת-כמה-

30 ראה מכות י, ב. רש"י משפטים כא, יג. תוד"ה מיום (סנה' לו, ב).

31 כח, יז.

31* ואף שנביא שקר חייב מיתה ביד"א (וראה לעיל ס"ב) – י"ל שהוא ע"ד כבמיתה ביד"א – שבאם א"א במיתה שהוא חייב בה – ממייתת אותו בכל מיתה שיכולין להמיתו (רמב"ם הל' סנה' פ"ד ה"ח).

32 שם, טו"ט.

וכמה בלשון חכמים וראשונים וכו', והכוונה בכך היא, כפירוש המובא לעיל בסעיף ד', שבתחילה הוא היה נביא אמת³³. ולכן לא יכלו לדעת, עד לסיום השנתים, מי מהם – ירמיהו או חנניה – אומר אמת. ומכך הכרחי להסיק, ש"זימת חנניה הנביא בשנה הריא" היא מיתה בידי שמים, כדלעיל.

שהפרט "זימת חנניה... בשנה הריא" אינו מפני ענין מיוחד שהיה אצלו, שאינו קשור למיתה בידי שמים, אלא זהו פרט שקשור לכל מיתה בידי שמים, כי "לפעמים גם במיתה בידי שמים נפרעין לאלתר".

ט. "בשנה הריא" – מתאים גם למיתה בידי שמים

אך עדיין אפשר לשאול: כיון שבענין של "זימת חנניה" מודגש בפסוק שהיה זה בשנה הריא, מובן, שיש בכך חידוש, ולדוגמא – למרות שהזמן של מיתה בידי שמים הוא רק "קודם ששים שנה". כלומר, בדינו של חנניה היה חידוש מיוחד. ואם כך, כיצד ניתן ללמוד מחידוש לגבי כל מיתה בידי שמים, ש"מת ממש"? לכן מוסיף אדמו"ר הזקן ואומר "ולפעמים גם במיתה בידי שמים נפרעין לאלתר",

י. הוכחה דוקא מחנניה בן עזור

לפי זה מובן מדוע אין אדמו"ר הזקן מביא את ההוכחה מחבריה דמיכה ומעדו הנביא. כיון ששניהם מתו על ידי אריה³⁴, אשר "דומי" דסקילה³⁵ – המיתה החמורה ביותר, אף מבין המיתות שבידי אדם, הרי היה אצלם חידוש וחומרה מיוחדת. ולכן אי אפשר להביא מכך הוכחה שבכל "מיתה בידי שמים" "מת ממש" – ולכן מביא אדמו"ר הזקן הוכחה לכך דוקא מחנניה בן עזור.

ומשום כך שואל אחר כך אדמו"ר הזקן "והרי נמצאו בכל דור... והאריכו ימיהם ושנותיהם בנעימים".

(משיחות ש"פ ויק"פ תשכ"ט)

34 מ"א כ, לו. יג. כד.

35 ראה סנה' שם (וש"ג): מי שנתחייב סקילה .. חי' דורסתו.

33 עוד י"ל (נוסף על המבואר בפנים) – דמכיון שזו פירוש הש"ס (כדלעיל הערה 22) – לכן כותב אדה"ז "הנביא" סתם.

לזכות

כ"ק אדוננו מזרנו זרבינו מלך המשיח

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מזרנו זרבינו מלך המשיח לעולם ועד

ביז – די נבואה העיקרית – די נבואה²⁵ אַז "לאלתר לגאולה" און תיכף ומיד ממש "הנה זה (משיח) בא"²⁶.

. . . און דורך דער קבלה וקיום ההוראות פון "שופטיך" און "יועציך" שבדורנו – ווערט דורך דעם גופא דער מעין און התחלה פון קיום התפלה²⁷ "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה" בגאולה האמיתית והשלמה, במכ"ש פון דעם וואָס "סוף מעשה במחשבה תחלה"²⁸, עאכו"כ אַז דאָס איז שוין אויך אין דיבור ("ניב שפתיים", ענין הנבואה), ווי ס'איז נהוג לאחרונה צו אַרויסברענגען די דברים בדיבור, כולל ובמיוחד – אַז אַט אַט קומט די גאולה.

– וואָס עפ"ז האָט מען אויך אַן ענטפער אויף דער שאלה וואָס מ'פרעגט אויף דעם וואָס מ'רעדט לאחרונה אַז די גאולה קומט תיכף ומיד ממש – לכאורה: ווי קען דאָס אַזוי גלאַטיק דורכגיין און מצליח זיין; ווי וועלן די בני-בית זיך אַפרופען אויף דעם, און וואָס וועט די וועלט זאָגן אויף דעם?! איז דער ענטפער, אַז אויב די עניני הגאולה וואָלטן געווען אַ חידוש, וואָלט אפשר געווען אַן אַרט אויף דער שאלה; וויבאַלד אָבער אַז די גאולה איז ניט קיין חידוש דבר, נאָר כל עניני הגאולה האָבן זיך שוין אָנגעהויבן ("כבתחלה") און זיינען שוין נמשך ונתקבל געוואָרן אין עולם הזה הגשמי התחתון שאין תחתון למטה ממנו (בבחי' "ויועציך כבתחלה") – וועט ניט זיין אַ פלא ווען די גאולה קומט תיכף ומיד ממש!

(משיחות ש"פ שופטים, ד' אלול תנש"א)

25 לא רק בתור חכם ושופט אלא בתור נביא, שזהו בודאות – ראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שנה-ו.

26 שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.

27 ברכה הי"א דתפלת העמידה.

28 פיוט "לכה דודי".

הוספה

בשורת הגאולה

לז.

ע"פ המדובר כמה פעמים ובפרט לאחרונה – וועגן דער הכרזה והודעה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו¹: „לאלתר לתשובה (ובמילא איז) לאלתר לגאולה“, אַז מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט, אויך דער „צופוצן די קנעפּ“², און עס דאַרף נאָר זיין „עמדו³ הכן כולכם“⁴ – און דאָס האָט מען שוין אויך פאַרענדיקט – אויף צו מקבל זיין פני משיח צדקנו תיכף ומיד ממש – איז פאַרשטאַנדיק, אַז מ'האַלט שוין איצטער באַ דעם זמן פון קיום היעוד „ואשיבה⁵ שופטיך כו' ויועצריך“⁶, און נאָכמער: כבתחילה: מ'האָט שוין די התחלה דערפון, כדלקמן.

. . . בכל הדורות – אויך לפני תח"מ של משה – איז נוגע די הלכה צו וויסן אַז „האל' מנבא את בני האדם“⁷ (גילוי אלקות בגדרי הנבראים), ביז די שלימות בזה ווי ס'איז געווען באַ משה⁸. און נאָכמער – בכל דור איז שייך אַז „נביא אקים להם גו' כמוך“⁹, ווי דער רמב"ם איז מבאר¹⁰ אַז „כל נביא שיעמד אחר משה רבינו אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו' אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה כו'“, ד.ה. אַז יעדער נביא איז אַ

הרמב"ם הנ"ל, אַז אויב איינער האָט די מעלות ושלימויות וואָס אַ נביא דאַרף האָבן און באַווייזט אותות ומופתים – ווי מ'האָט געזען און מ'זעט בהמשך קיום ברכותיו באַ נשיא דורנו – איז „אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו' אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה ואמר אם נתן אות אליו תשמעון“, דורך דעם וואָס „יאמר דברים העתידיים להיות בעולם ויאמנו דבריו“²¹ (ווי מ'האָט עס געזען באַ כ"ק מו"ח אדמו"ר),

און נאָכמער: „נביא שהעיד לו נביא אחר שהוא נביא – ווי דאָס איז בנוגע צו נשיא דורנו, און דאָס ווערט נמשך בדור שלאחריו ע"י תלמידיו כו' – הרי הוא בחזקת נביא ואין זה השני צריך חקירה“²²; מ'דאַרף אים פאַלגן גלייך תיכף ומיד נאָך „קודם שיעשה אות“, און „אסור לחשוב אחריו ולהרהר בנבואתו שמא אינו אמת ואסור לנסותו יותר מדי כו' שנאמר²³ לא תנסו את ה' אלקיכם כאשר נסיתם במסה כו' אלא מאחר שנודע שזה נביא יאמינו וידעו כי ה' בקרבם ולא יהרהרו ולא יחשבו אחריו כו'“²², וואָרום מ'איז מאמין אין דברי הנביא, ניט ווייל דאָס איז זיינע דעם נביא'ס רייד, נאָר ווייל דאָס איז דעם אויבערשטן רייד דורך דעם נביא!

. . . האָט מען די הוראה כנ"ל, אַז מ'דאַרף מפרסם זיין לכל אנשי הדור, אַז מ'האָט זוכה געווען אַז דער אויבערשטער האָט אויסגעקליבן און ממנה געווען אַ בעל-בחירה, וואָס מצד עצמו איז ער שלא בערך העכער פון אנשי הדור, אַז ער זאָל זיין „שופטיך“ און „יועצריך“ און דער נביא הדור, וועלכער זאָל אָנווייזן הוראות און געבן עצות בנוגע צו דער עבודה פון אַלע אידן און אַלע מענטשן פון דעם דור, בכל עניני תורה ומצוות, און בנוגע צו דעם אַלגעמיינעם טאָג טעגלעכן לעבן און אויפפירונגען, אויך אין „בכל דרכיך (דעהו)“ און „כל מעשיך (יהיו לשם שמים)“²⁴,

(1) „קול קורא“ בהקריאה והקדושה (סיון-תמוז תש"א. אלול תש"ב) – נדפסו באגרות-קודש אדמו"ר מהורי"צ ח"ה ע' שסא ואילך. שעז ואילך. תח ואילך. ח"ו ע' תל ואילך.

(2) ראה שיחת שמה"ת תרפ"ט.

(3) אגרות-קודש שלו ח"ד ע' רעט. וש"נ.

(4) ראה „היום יום“ ט"ו טבת. ובכ"מ.

(5) ישע' א, כו.

(6) ראה פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ"א מ"ג, דמשמע שם ש, ואשיבה שופטיך גו' יהי עוד „לפני בוא המשיח“ וכחסיום בכתוב זה „אחרי כן יקרא לך עיר הצדק גו'“. וראה לקו"ש ח"ט ע' 105 הערה 74.

(7) רמב"ם הל' יסודי התורה רפ"ו.

(8) לקו"ש חכ"ג ע' 71. ע"ש.

(9) פרשתנו יח, יח.

(10) שם פ"ח ה"ב.

(21) רמב"ם שם רפ"י.

(22) שם ה"ה.

(23) ואתחנן ו, טז.

(24) משלי ג, ו. אבות פ"ב מ"ב. וראה רמב"ם הל' דיעות ספ"ג. טוש"ע או"ח סרל"א.

המשך פון נבואת משה ותורתו (נאָר אין דעם גילוי הנבואה זיינען פאַראַן חילוקי דרגות, ווי דער רמב"ם איז מבאר¹¹). ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ובפרט לאחרי וואָס „תחזור הנבואה לישראל”¹², וואָס איז „הקדמת משיח”¹² – די נבואה וואָס וועט זיין באַ משיח צדקנו (וואָס „נביא”¹³ גדול הוא קרוב למשה רבינו), ואמרו חז”ל¹⁴ אַז „גואל ראשון (משה) הוא גואל אחרון”, און בכל דור ודור איז דאָ איינער וואָס איז ראוי לזה – דעריבער דאַרף מען וויסן אַלס אַ הלכה אויך בזמן הזה (נאָך פאַר דער גאולה), אז ס’איז דאָ די מציאות פון גילוי הנבואה (באַ משיח עוד לפני הגאולה), אַלס אַ מעין והתחלה („יועציך כבתחלה”) צו שלימות גילוי הנבואה לאחרי הגאולה. דאָס הייסט, אַז דאָס איז ניט קיין חידוש וואָס וועט זיך אויפֿטאַן ערשט נאָך דער גאולה, נאָר די התחלה בזה ווערט שוין אויפֿגעטאַן פריער בכח” „יועציך כבתחלה”, דעריבער שרייבט עס דער רמב”ם אין זיין ספר הלכות (ובפרט אַז דער רמב”ם שרייבט בספרו אויך די הלכות וואָס זיינען נוגע לימות המשיח, אויך – די הקדמה לזה).

ע”פ הנ”ל וועט מען פאַרשטיין דעם אויפטו פון די לעצטע דורות בכלל ובפרט פון דעם איצטיקן דור ובפרט אין דעם איצטיקן זמן, וואָס לויט הכרזת והודעת כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו האָט מען שוין אַלץ פאַרענדיקט, און לויט אַלע סימנים האַלט מען שוין אין די לעצטע רגעים פאַר דער גאולה.

. . . מ’האָט די שלימות פון יפוצו מעינותיך חוצה בכל קצוי תבל, ובאופן המובן בשכל בני אדם, אפילו פון אַזאַ וואָס געפינט זיך אין חוצה שאין חוצה הימנו, און אויך – דער תרגום פון פנימיות התורה ותורת החסידות אין לשון עם ועם [רוסיש, וכיו”ב] דורך כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו, ובאופן דהולך ומוסיף ואור, ביז בימים האחרונים – אויך

(11) פ”ז ה”ו.

(12) רמב”ם אגרת תימן פ”ג.

(13) רמב”ם ה”ל תשובה פ”ט ה”ב.

(14) ראה שמו”ר פ”ב, ד. זח”א רנג, א. שער הפסוקים פ’ ויחי. תו”א ר”פ משפטים. ועוד.

אַפֿגעדרוקט (ספר התניא, תושב”כ פון חסידות¹⁵) אויף „ברייל”, דער כתב פאַר „סגי נהור” ר”ל (כמדובר לעיל¹⁶).

וע”פ די הכרזה הנ”ל פון כ”ק מו”ח אדמו”ר, אַז מ’האָט שוין פאַרענדיקט אַלע עניני העבודה, כולל די עבודה פון רבותינו נשיאינו אַלס „שופטיך” און „יועציך” עד היום הזה, און „אכשור דרי”¹⁷ כפשוטו – איז פאַרשטאַנדיק, אַז ס’איז שוין געקומען די צייט פון „ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה” בתכלית השלימות (און מ’דאַרף ניט אַנקומען צו שוטרם, ווייל ס’איז שוין אַלץ מבורר), לאחרי די טעימה והתחלה בזה דורך רבותינו נשיאינו¹⁸.

דערפון איז פאַרשטאַנדיק דער לימוד וואָס יעדערער האָט שטייענדיק אין שבת פרשת שופטים בדורנו זה ובפרט בזמן האחרון, די לעצטע רגעים פון גלות – אַז עס דאַרף זיין אַן עבודה בהתאם מדה כנגד מדה צו מצב הגאולה:

צו מפרסם זיין באַ זיך און ביי אַלע צו וועמען מ’קען דערגרייכן – אַז מ’דאַרף אויף זיך מקבל זיין און אויף זיך אַננעמען (מיט נאָכמער שטאַרקייט) די הוראות ועצות פון די „שופטיך” און „יועציך” שבדורנו – „מאן מלכי רבנן”¹⁹ בכלל, ובפרט נשיא דורנו – וועלכער קומט בהמשך צו רבותינו נשיאינו שלפניו – דער שופט דורנו ויועץ דורנו און נביא דורנו,

וכציווי התורה הנ”ל⁹: „נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודיבר אליהם את כל אשר אצונו”, „אליו תשמעון”²⁰, וכפס”ד

(15) מכתב כ”ק מו”ח אדמו”ר – נדפס בקיצורים והערות לתניא ע’ קיח ואילך. אגרות

קודש שלו ח”ד ע’ רכא ואילך. וראה שם ח”ה ע’ צ.

(16) שיחת ש”פ עקב (סה”ש ה’תנש”א ע’ 764 ואילך).

(17) ל’ חז”ל – יבמות לט, ב. חולין צג, ב.

(18) ראה פיה”מ להרמב”ם שבהערה 6: ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחילה

. . . זה יהי’ בלי ספק כשיכון הבורא ית’ לבות בני אדם ותרבה זכותם ותשוקתם לשם יתברך

ותגדל חכמתם לפני בוא המשיח כו’.

(19) ראה גיטין סב, א.

(20) פרשתנו יח, טו.